

Raport nga Hulumtimi

Perceptimet e nxënësve, prindërve dhe zyrtarëve për të drejtën
për arsimim, ngacmimin dhe diskriminimin në shkolla

Shkolla fillore dhe e mesme e ulët “Ramiz Sadiku”, Pejë

Prishtinë, Dhjetor 2013

Botues:

Organizata “Syri i Vizionit”

Ky raport ka dalë si rezultat i hulumtimit të zhvilluar në kuadër të projektit “Qeverisja me të drejtat e fëmijëve - monitorimi i konventës për të drejtat e fëmijëve” - i zbatuar nga Syri i Vizionit me përkrahje të Save the Children. “ Mendimet e shprehura në këtë botim janë të autorit dhe jo domosdoshmërisht pasqyrojnë mendimet e Save the Children”.

Falënderim

Ky raport u hartua falë kontributit të personelit dhe bashkëpunëtorëve të shumtë të përfshirë në hulumtim. Falënderim i veçantë shkon për drejtoreshën e shkollës fillore dhe të mesme të ulët "Naim Frashëri" në Prishtinë, znj. Drita Hyseni me bashkëpunëtorët znj. Sadeta Kasumi dhe znj. Merita Haxhiu Hashani; drejtorin e shkollës fillore dhe të mesme të ulët "Ramiz Sadiku" në Pejë, z. Arif Ademaj dhe mësimdhënësen znj. Vjollca Gjikolli; si dhe drejtoreshën e shkollës fillore dhe të mesme të ulët "Zekeria Rexha" në Gjakovë, znj. Yllka Junika Shehu dhe mësimdhënësen znj. Elvane Caka, znj. Myrvete Mullaademi dhe znj. Dhurata Bejtullahu.

Gjithashtu duhet falënderuar edhe nxënësit e të tri shkollave dhe prindërit e tyre për gatishmërinë për të bashkëpunuar dhe kontribuar në këtë hulumtim. Veçanërisht duhet falënderuar nxënësit e tri shkollave të cilët kanë qenë realizues të pyetësorëve: Lekë Morina, Aulona Behrami, Dua Zajmi, Albesa Mazrekaj, Leona Hoxha, Fortesa Berisha, Qendresa Azemi, Valdrina Mullatahiri, Eliana Berisha, Eldiana Azemi, Endrit Bregaj, Ron Byci, Bajram Qorri, Donjeta Alijaj, Trina Hoti, Urim Shaqiri, Albin Hoxha, Riga Dibrani, Viktoria Berisha, Fazli Zabeli, Fat Uka, Endrit Osmanaj, Gjin Kastrati, Almir Ismaili, Fatjona Demaku, Elsa Dreshaj, Aida Redzepagic, Arbër Sylejmani, Dea Rexhëbogaj, Eldon Byci, Elona Sahiti dhe Rea Kurtaj.

Kontribut të veçantë ka dhënë edhe z. Petrit Tahiri, i cili është angazhuar në hartimin e pyetësorëve; mbajtjen e takimeve informative / punëtorive me fëmijët si dhe në analizën e të dhënave.

Falënderojmë edhe Drejtoritë e Arsimit, Drejtoritë për Shëndetësi, Koordinatorët për të drejtat e fëmijëve në komuna, Qendrat për Punë Sociale, Institucionin e Avokatit të Popullit (ombudspersonit), Policinë e Kosovës dhe Gjykatat për bashkëpunimin dhe kontribut në realizimin e hulumtimit.

1. Hyrje

Korniza ligjore në Kosovë, që nga Kushtetuta, përcjellë edhe me ligje tjera garanton respektimin dhe kujdesin për fëmijë. Megjithatë zbatimi i këtij legjislacioni nuk është në nivel të kënaqshëm.

Organizata “Save the Children” në partneritet me “Syri i Vizionit” është duke implementuar projektin “Qeverisja me të drejtat e fëmijëve - monitorimi i Konventës për të drejtat e fëmijëve” i cili ka për synim zhvillimin e njohurive mbi monitorimin e zbatueshmërisë së Konventës së Kombeve të Bashkuara mbi të drejtat e fëmijëve në Kosovë.

Hulumtimi është realizuar përmes pyetësorëve dhe është zhvilluar në tri komuna të Kosovës, gjegjësisht në tri shkolla fillore dhe të mesme të ulëta: “Naim Frashëri” në Prishtinë, “Ramiz Sadiku” në Pejë dhe “Zekeria Rexha” në Gjakovë. Hulumtimi është bërë nga vetë fëmijët me përkrahje të stafit të projektit.

Nga të gjeturat e hulumtimit janë hartuar raporte në nivel komune si dhe një raport përmbljedhës për tri komunat. Raportet bashkë me rekomandimet përkatëse do t’u dorëzohen të gjitha institucioneve në nivel lokal dhe atë qendror, të cilët merren me mbrojtjen e të drejtave të fëmijës. Në takime të veçanta , raportet do t’i dorëzohet zyrtarëve komunalë për të drejtat e fëmijëve, Avokatit të Popullit, Qendrës për punë sociale, Policisë dhe institucioneve të tjera në secilën nga tri komunat.

Gjithashtu, këto raporte do t’u dorëzohen edhe shkollave në të cilat është bërë monitorimi, si dhe institucioneve relevante komunale.

Ky raport i monitorimit do t’i ndihmojë institucionet në përgjithësi dhe shkollat në veçanti që të ndërmarrin masa për të përmirësuar gjendjen e të drejtave të fëmijës duke krijuar një ambient të sigurt dhe miqësor për të gjithë fëmijët.

2. Metodologjia

Hulumtimi është zhvilluar përmes pyetësorëve që i kanë mbuluar të tri fushat: E drejta për arsimim, Ngacmimi dhe Mosdiskriminimi. Pyetësorët janë realizuar me fëmijë, prindër dhe me zyrtarë. Në secilën nga tre shkollat e përzgjedhura janë caktuar disa nxënës të cilët nën mbikëqyrjen e stafit të projektit i kanë realizuar pyetësorët.

Duke u bazuar në të dhënat statistikore për secilën nga tre shkollat, është përcaktuar mostra e hulumtimit. Në hulumtim janë përfshirë të gjitha paralelet e nivelit të mesëm të ulët (klasat VI-IX). Nga katër apo pesë nxënës janë përzgjedhur në secilën paralele për të marrë pjesë në hulumtim. Përzgjedhja e fëmijëve brenda klasës është bërë duke shfrytëzuar ditarin e klasës, ku është përzgjedhur çdo i katërti apo i pesti nxënësi sipas renditjes në ditar.

Hulumtimi është zhvilluar gjatë një ore mësimore ose pas orëve mësimore. Të gjithë nxënësve të përzgjedhur për pjesëmarrje në hulumtim u janë shpërndarë pyetësorët, duke u lënë kohë të mjaftueshme që t'i plotësojnë. Mbledhja e pyetësorëve është bërë në atë mënyrë që të sigurohet anonimiteti. Ndërkaq, pyetësorët për prindër u janë shpërndarë nxënësve në zarfe. Pyetësori për zyrtarë është zhvilluar përmes intervistave me zyrtarët, te cilat i kanë zhvilluar vetë fëmijët.

3. Analiza e të Dhënave

Të dhënat në vazhdim pasqyrojnë perceptimet e 75 nxënësve, 64 prindërve dhe 15 zyrtarëve që kanë marrë pjesë në hulumtim. Në figurën 1 është paraqitur struktura gjinore e pjesëmarrësve në hulumtim.

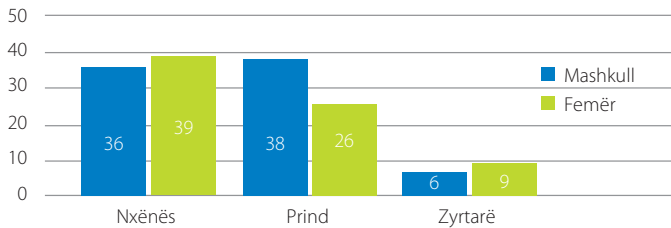

Figura 1. Struktura gjinore e responentëve

Nxënësit dhe prindërit pjesëmarrës në hulumtim janë të shkollës fillore dhe të mesme të ulët “Ramiz Sadiku” në Pejë. Zyrtarët që kanë marrë pjesë në hulumtim janë nga këto institucione: Policia e Kosovës, Drejtoria Komunale e Arsimit, Njësia për të Drejtat e Njeriut – Komuna e Pejës, Institucioni i Avokatit të Popullit. Të gjithë responentët janë përgjigjur në tre pyetësor që kanë mbuluar tri fusha: E drejta në arsimim, Ngacmimi dhe Mosdiskriminimi.

3.1. E drejta në arsimim

E drejta në arsimim është e garantuar me Konventën për të Drejtat e Fëmijës. Po ashtu, kjo e drejtë është e garantuar edhe me legjisllacionin e Kosovës. Në nenin 47, i Kushtetutës së Republikës së Kosovës thuhet “Secili person gëzon të drejtën e shkollimit themelor pa pagesë. Shkollimi i detyrueshëm rregullohet me ligj dhe financohet nga fondet publike”¹ dhe “Institucionet publike sigurojnë për secilin person mundësi të barabarta për t’u arsimuar, sipas aftësive dhe nevojave të veçanta të tij/saj”².

Nga të gjeturat e hulumtimit del se fëmijët në masë të konsiderueshme janë në dijeni se e drejta për arsimim është pjesë e Konventës, por jo të gjithë janë në dijeni se kjo e drejtë garantohet me Kushtetutën e Republikës së Kosovës. Pra, nga Figura 2 mund të kuptojmë se 16% e fëmijëve janë përgjigjur se nuk e dinë që e drejta për arsimim garantohet me

¹ Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Neni 47, pika 1, faqe 14

² Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Neni 47, pika 2, faqe 14

Kushtetutën e Republikës së Kosovës, po ashtu 3% prej tyre mendojnë se kjo e drejtë madje nuk është e garantuar.

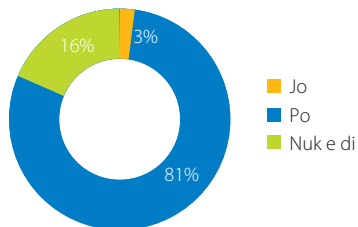

Figura 2. A është e garantuar e drejta për arsimim me Kushtetutën e Kosovës

Situatë e njëjtë thuhet edhe me çështjen e shkollimit të fëmijëve me aftësi të kufizuara. Nga Figura 3 shohim që nxënësit kanë mendime relativisht të ndryshme rreth asaj së fëmijët me aftësi të kufizuara duhet të shkojnë vetëm në shkolla speciale. Këtu vërejmë një përqindje të lartë të fëmijëve të cilët mendojnë që fëmijët me aftësi të kufizuara duhet të shkojnë vetëm në shkolla speciale, çka na le të kuptojmë që responentët nuk janë të njoftuar rreth të drejtave të fëmijëve me aftësi të kufizuara.

Mendime relativisht të ndryshme kanë dhënë edhe prindërit. Në Figurën 3 shihet krahasimi i përgjigjeve të nxënësve dhe të prindërve. Po ashtu, edhe në përgjigjet nga zyrtarët ka mendime relativisht të ndryshme rreth kësaj çështje.

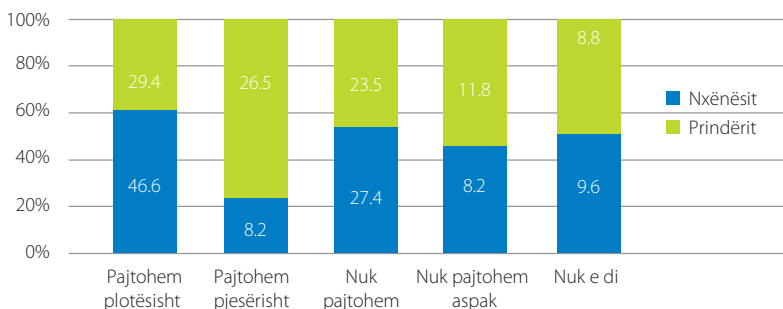

Figura 3. Fëmijët me aftësi të kufizuara duhet të shkojnë vetëm në shkolla speciale / Krahasimi i përgjigjeve të nxënësve dhe prindërve

Duke u nisur nga fakti që e drejta për arsimim nuk përfshin vetëm hartimin e legjisllacionit që e garanton këtë të drejtë, por edhe krijimin e kushteve të përshtatshme që kjo e drejtë të jetësohet, më poshtë do të paraqesim perceptimet e nxënësve, prindërve dhe zyrtarëve për çështjen e sigurisë në relacionin shtëpi-shkollë, infrastrukturën shkollore, dhe po ashtu edhe për cilësinë e mësimdhënies dhe vlerësimin.

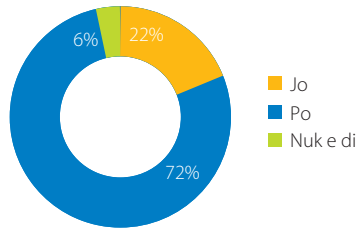

Figura 4. Siguria e nxënësve ne relacionin shtëpi-shkollë

Sa i përket sigurisë në relacionin shtëpi-shkollë, nga Figura 4 vërejmë që nxënësit ndjehen mjaft të sigurt gjatë këtij rrugëtimi, mirëpo është me rëndësi të theksohet që kemi një numër jo të vogël të nxënësve të cilët përbëjnë 22% të nxënësve të anketuar, të cilët nuk ndihen të sigurt dhe arsyeja kryesore që ata nuk ndihen të sigurt është mungesa e trotuareve dhe ekspozimi i tyre ndaj rrezikut nga automjetet, qentë endacak, po ashtu edhe nga frika nga njerëzit e panjohur.

Problemi i sigurisë së nxënësve në këtë relacion paraqitet edhe në Figurën 5, ku përveç sigurisë në komunikacion, vërehet së qentë endacak përbëjnë rrezik të madh për fëmijët. Po ashtu edhe huliganët (3.4%) paraqesin rrezik sipas nxënësve të anketuar. Nga kjo figurë, shqetësues është fakti që 13.6% të nxënësve të anketuar kanë thënë se bashkëmohatarët, paraqesin rrezik në relacionin shtëpi-shkollë.

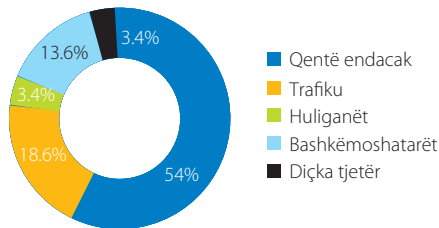

Figura 5. Siguria e nxënësve ne relacionin shtëpi-shkollë

Përgjigje të njëjtë në këto pyetje thuajse kanë dhënë edhe prindërit dhe zyrtarët. Prindërit mendojnë që problemi kryesor me të cilin ballafaqohen fëmijët në relacionin shtëpi shkollë janë qentë endacak (82.4%). Po ashtu edhe trafiku shihen si problem serioz me të cilin nxënësit ballafaqohen thuajse çdo ditë (11.8%). Ndërsa si problem të tretë i shohin bashkëmohatarët me 2.9%.

Perceptime e nxënësve për infrastrukturën e shkollës janë paraqitur në Figura 6. Është shqetësues fakti që 54.1% respektivisht 90.5% e nxënësve të përfshirë në anketë mendojnë se nuk ka ujë të mjaftueshëm respektivisht tualetet janë të papastra.

Edhe perceptimet e prindërve për këto çështje janë të njëjta, 29.6% respektivisht 82.1% e prindërve mendojnë se nuk ka ujë të mjaftueshëm respektivisht tualetet janë të papastra.

Për të pasur një pasqyre edhe më të mirë për (pa) pastërtinë e tualeteve ne kemi shtruar edhe një pyetje në një sektor tjetër të pyetësorit. Ajo që bie në sy është konsistenca në përgjigje, sepse edhe në këtë pyetje fëmijët në masën më të madhe (37.8%) janë shprehur se gjendja e tualeteve në shkollën e tyre është e keqe, respektivisht shumë e keqe (20.3% respektivisht 17.5%).

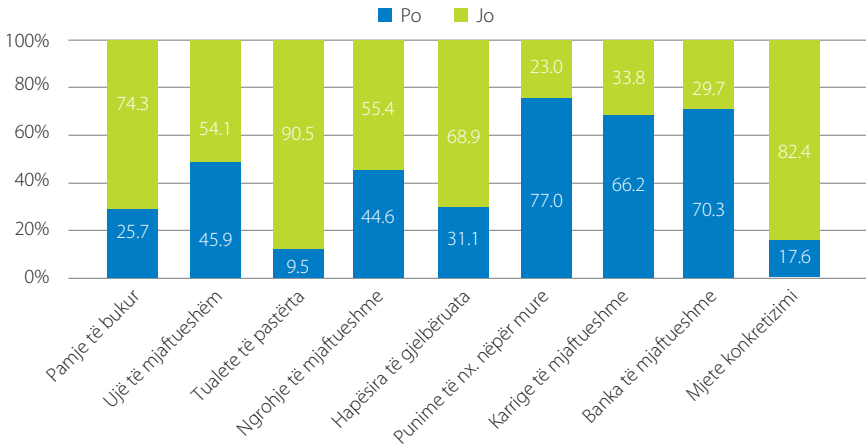

Figura 6. Perceptimet e nxënësve për infrastrukturën e shkollës

Në pyetjen se sa ndiheni të lirë të shtroni pyetje apo të kërkonti sqarime nga mësimsdhënësit kemi marrë këto përgjigje (shih Figura 7). Nga 75 fëmijë që janë përgjigjur në këtë pyetje, 69% konsiderojnë se ndihen të lirë të bëjnë pyetje dhe të kërkojnë sqarime nga mësuesit/arsimtarët.

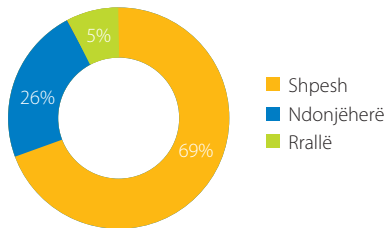

Figura 7. Ndihe i/e lirë të bëj pyetje dhe të kërkoj sqarime nga mësuesit/arsimtarët

70.3% e fëmijëve të përgjigjur në këtë anketë, mendojnë se mësimdhënësit i vlerësojnë drejt për punën e tyre. Përgjigjet e nxënësve në lidhje me të drejtën e shprehjes së lirë të mendimit dhe të drejtës për informacion bashkë me përgjigjet në këtë pyetje, në bëjnë të kuptojmë që në mase të konsiderueshme (mbi 65%) fëmijët janë të kënaqur me punën që bëjnë mësimdhënësit e tyre.

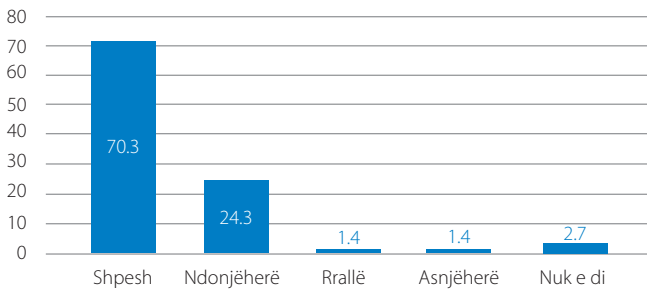

Figura 8. Arsimitarët më vlerësojnë drejt për punën time

3.2. Ngacmimi

Ngacmimi si dukuri manifestohet në mënyra të ndryshme, që nga etiketimet me emra të ndryshëm, përhapja e thashethemeve, përjashtimit nga grupi e deri te dhuna fizike. Faktorët që qojnë deri në paraqitjen e ngacmimit janë të ndryshëm. Përmes këtij pyetësori ne jemi munduar që të qesim në pah disa të dhëna për praninë e ngacmimit në shkollë.

Ajo që vërehet që në pyetjen e parë është se fëmijët nuk kanë njohuri të mjaftueshme për ngacmimin dhe për format përmes të cilave manifestohet. Vetëm 27% e fëmijëve pjesëmarrës në hulumtim janë deklaruar se veprimi i përjashtimit nga grupi i tij/saj, me qëllim të caktuar është ngacmim, ose, vetëm 21.6% mendojnë se dërgimi i përmbajtjeve jo adekuate (porosi, fotografi, video) përmes telefonit, kompjuterit dhe mjeteve tjera elektronike është ngacmim. Po ashtu, 25.7% e të anketuarve mendojnë së kontakti fizik që ka për qëllim lëndimin apo dëmtimin e një personi (goditje, shqelm, grushtim etj.) nuk është ngacmim.

Edhe pse nga Figura 9 mund të shihet se pjesa dërmuese e nxënësve (58%) mendojnë se trajtimi i barabartë i të gjithëve brenda klasës, pa marrë parasysh përkatësinë etnike, kulturore, gjinore, fetare dhe sociale, e parandalon ngacmimin si dukuri, grupin e nxënësve që janë përgjigjur me nuk e di (21%) dhe ata që janë përgjigjur me jo (21%) nuk duhet injoruar.

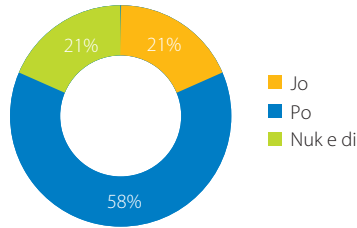

Figura 9. A e parandalon ngacmimin, trajtimi i barabartë i të gjithëve brenda klasës, pa marrë parasysh përkatësinë etnike, kulturore, gjinore, fetare dhe sociale?

Janë shqetësuese të dhënat nga Figura 10, ku del se mësimsdhënësit dhe nxënësit përdorin mjaft shpesh fjalë fyese/nënçmuese (13.7% respektivisht 30.1%). Përderisa në pyetjet paraprake respondentët, nxënës dhe prindër, kanë deklaruar (nxënësit 62.2%; prindërit 54.8%) se etiketimi me emra të ndryshëm ofendues, ose shaka në lidhje me gjininë, personalitetin, fenë, etninë, statusin socio-ekonomik, apo për mënyrën se si duken, konsiderohet si ngacmim, atëherë përdorimi i fjalëve fyese nga ana e tyre deri në masën 58.9% (kumulativi i shpesh dhe ndonjëherë – nxënësit) del të jetë i qëllimshëm.

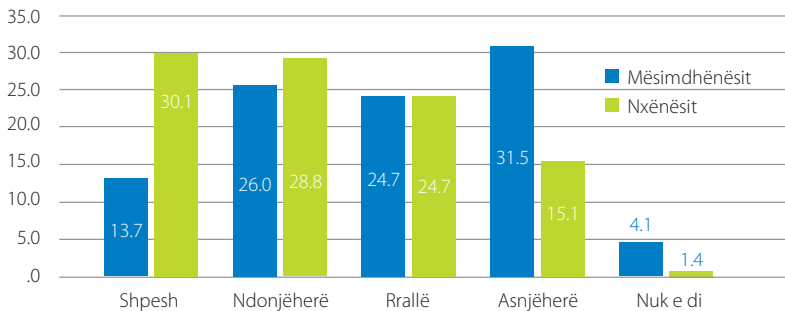

Figura 10. Në klasën time përdorin fjalë fyese/nënçmuese nga mësimsdhënësit / nxënësit

Të gjeturat e pyetjes pasuese po e vërtetojnë në një mënyrë rrjedhën e deritanishme të përgjigjeve. Aty mund të vërehet se 60.3% e nxënësve dhe 45.5% e prindërve, mendojnë se ngacmimet janë të pranishme në klasën e tyre respektivisht fëmijëve të tyre.

Më herët u tha se ngacmimi mund të manifestohet në mënyra të ndryshme. Përdorimi i dhunës si forma më ekstreme e ngacmimit pasqyrohet në Figurën 11 (majtas). Shikuar përgjithësisht këto të dhëna janë shpresëdhënëse sepse 2.7% mund të konsiderohet “normale”, por shqetësues mbetet që përgjigjet e prindërve tregojnë se megjithatë dhuna është e shprehur deri në masën 7.7% nga arsimtarët dhe 10.6% nga bashkëmoshatarët.

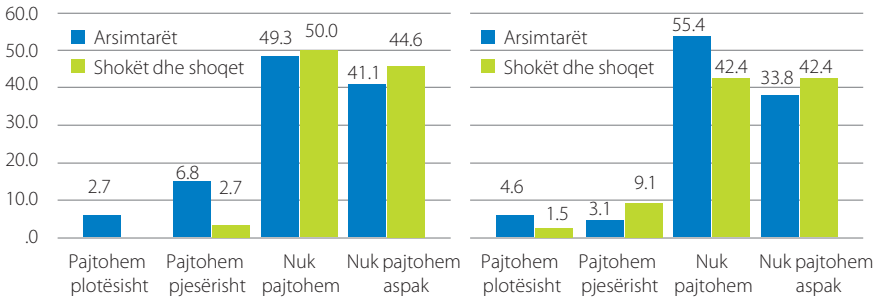

Figura 11. Arsimtarët / Shokët dhe shoqet më ndëshkojnë fizikisht ose ushtrojnë dhunë ndaj meje.

Të gjeturat nga pyetja se ku ndodh më së shumti ngacmimi (shih Figura 12), tregojnë se ngacmimet ndodhin apo zanafillën e kanë në oborr të shkollës (85.1%). Po ashtu edhe prindërit mendojnë se ngacmimet me të mëdha ndodhin në oborr të shkollës (72.6%).

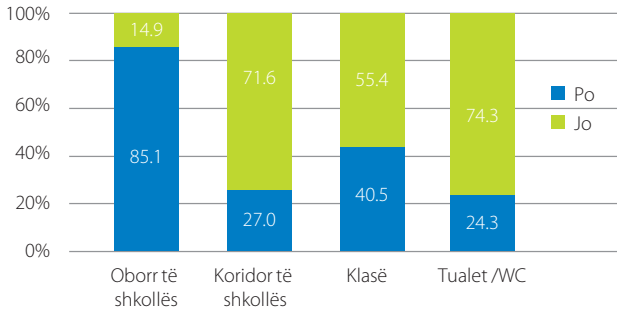

Figura 12. Ku ndodhin ngacmimet më të mëdha

Nëse rastet e ngacmimit vijnë nga mësimdhënësit, prindërit kanë deklaruar se kanë ku të ankohen (58.1%). Mirëpo, në pyetjen pasuese se a merret parasysh kjo ankesë, një pjesë kanë refuzuar të përgjigjen (34.9%) ndërsa 11.1% kanë deklaruar se nuk merret parasysh.

3.3. Mosdiskriminimi

Në Kosovë ligji kundër diskriminimit (ref. nr. Ligji Nr.2004/ 3) ka për qëllim parandalimin dhe luftimi i diskriminimit, ngritjen e shkallës së barazisë efektive dhe realizimi i parimit të trajtimit të barabartë të personave në Kosovë para Ligjit. Të gjeturat e hulumtimit tregojnë se jo te gjithë janë në dijeni se ekziston një ligj i tillë, 21.7% e fëmijëve të anketuar janë shprehur se nuk e dinë se ekziston një ligj i tillë. Po ashtu, 28.6% e prindërve nuk janë në dijeni se ekziston një ligj i tillë.

Siç shihet në Figurën 13, 31% e nxënësve të anketuar mendojnë se diskriminimi është i pranishëm në klasën e tyre. Sipas nxënësve diskriminimi i bazuar në gjendjen ekonomike ndodh në nivelin 8.2%.

4.2% mendojnë se diskriminimi i bazuar në religjion është i pranishëm në klasën e tyre. Diskriminimi i bazuar në aftësitë e të tjerëve është në nivelin 11.1% sipas përgjigjeve të nxënësve.

Përgjigje të njëjta për këto pyetje kanë dhënë edhe prindërit. Sipas tyre, diskriminimi i bazuar në gjendjen ekonomike është i pranishëm në nivelin 12.9%, pastaj diskriminimi i bazuar në religjion në nivelin 9.2% dhe diskriminimi i bazuar në aftësi të individëve është në nivelin 12.7%.

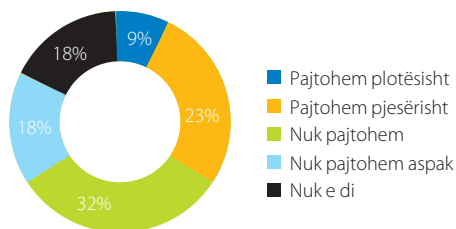

Figura 13. Diskriminimi është i pranishëm në klasën time

Të gjeturat e hulumtimit tregojnë se shkolla i plotëson kushtet që të gjithë fëmijët pa dallim të vijojnë mësimin. (shih Figurën 14)

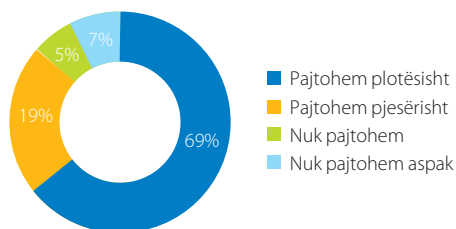

Figura 14. Shkolla ime i plotëson të gjitha kushtet për të vijuar mësimin me rregull për të gjithë fëmijët, pa dallim etnie, race, religjioni

Po ashtu brenda shkollës dhe brenda klasave ekzistojnë mekanizma përmes të cilave trajtohen rastet e paraqitjes së diskriminimit. Ankesat zakonisht drejtohen tek kujdestarët e klasës dhe te drejtori. Po ashtu, nxënësit kanë deklaruar se edhe në nivel klase kanë rregullore që sanksionon diskriminimin (shih Figurën 15 dhe Figurën 16). Mirëpo, në përgjithësi përshtypjet e nxënësve janë që këto rregullore nuk janë aq funksionale dhe se duhet bërë avancime, e në mënyre të veçante duhet te ngritët vetëdija e të gjithëve për të implementuar dhe respektuar këto rregullore.

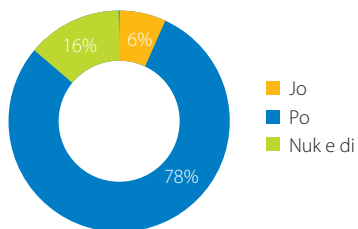

Figura 15. A keni ku të ankoheni nëse ndodh ndonjë rast i diskriminimit

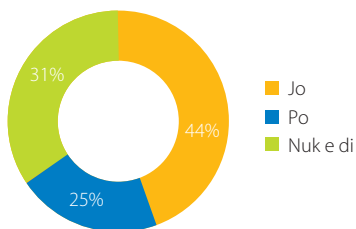

Figura 16. Në klasën tuaj, a keni ndonjë rregullore që e dënon dhe sanksionon diskriminimin

4. Rekomandimet

Në bazë të të gjeturave del se edhe pse përgjithësisht ka përmirësime në kontekstin e punës në tri fusha që kanë qenë objekt i studimit, duhet të ndërmerren një varg masash për të përmirësuar edhe më tutje. Më poshtë do ti rendisim disa rekomandime që burojnë drejtpërdrejt nga të gjeturat e hulumtimit:

- » Organizimi i takimeve formale dhe joformale me qëllim informimin e fëmijëve, stafit të shkollës dhe prindërve me dokumentet ndërkombëtare që rregullojnë këtë punë, por në veçanti me legjislacionin e Republikës së Kosovës.
- » Ngritja e bashkëpunimit të shkollës me DKA-në, dhe drejtoritë / departamentet tjera komunale me qëllim të trajtimit të problematikës së **trafikut** dhe **qenve endacak** si dy probleme me të cilat ballafaqohen nxënësit në relacionin shtëpi-shkollë.
- » Shkolla në bashkëpunim me DKA-ne dhe MASHT duhet të shoh mundësinë për të përmirësuar gjendjen e tualeteve, sepse edhe nxënësit edhe prindërit e kanë identifikuar si një problem të madh.
- » Shkolla në bashkëpunim me DKA-ne dhe MASHT duhet të shoh mundësinë për të përmirësuar problemin e ngrohjes brenda shkollës.
- » Këshilli i shkollës në bashkëpunim me drejtorin duhet të funksionalizojë dhe fuqizojë mekanizmat e brendshëm shkollor, rregulloret, kodet etj.
- » Këshilli i shkollës në bashkëpunim me drejtorin, mësimdhënësit dhe nxënësit duhet të funksionalizojë dhe fuqizojë mekanizmat e brendshëm shkollor për të adresuar problemin e dhunës në mes të bashkëmoshatarëve.
- » Shkolla në bashkëpunim me DKA-në dhe MASHT duhet të shoh mundësinë për të shtuar mbikëqyrjen e oborrit të shkollës dhe korridorit të shkollës, përmes sistemit të vëzhgimit elektronik, sepse nga të gjeturat konstatohet se oborri i shkollës dhe korridorit janë dy vendet ku më së shumti ndodhin ngacmimet në mes të nxënësve.
- » Hulumtimi është realizuar vetëm në një shkollë, problemet e identifikuara janë probleme dhe sfida të kësaj shkolle dhe nuk guxojnë të gjeneralizohen, andaj, rekomandojmë që një hulumtim i tillë duhet të organizohet në nivel komune, apo edhe në nivel vendi.

Ky raport ka dalë si rezultat i hulumtimit të zhvilluar në kuadër të projektit “Qeverisja me të drejtat e fëmijëve - monitorimi i konventës për të drejtat e fëmijëve” - i zbatuar nga Syri i Vizionit me përkrahje të Save the Children. “ Mendimet e shprehura në këtë botim janë të autorit dhe jo domosdoshmërisht pasqyrojnë mendimet e Save the Children”.